

Materiały Moduł IV: Narzędzia monitorowania podstawy programowej

D. Grzonkowska, J. Misztal, J. Wilińska-Wieczorek, Z. Żuchowski, *Monitorowanie wdrażania podstawy programowej kształcenia ogólnego na II, III, IV etapie edukacyjnym. Poradnik, ORE 2013 (wersja elektroniczna):*

Zasady tworzenia narzędzi monitorowania

- Punktem wyjścia do prawidłowego przeprowadzenia monitorowania musi być wyraźnie określony **cel badania**. monitorowanie ma tylko wtedy sens, gdy wszyscy jego uczestnicy mają świadomość użyteczności monitorowania.
- Prawidłowo skonstruowane narzędzie monitorowania(arkusz monitorowania) zawiera: **cele badania, pytania kluczowe, min. 3 pytania kwestionariuszowe do każdego pytania kluczowego (pytania inne niż otwarte, z propozycją kafeterii odpowiedzi) oraz badane zależności odnoszące się do postawionych pytań.**

W czasie prowadzenia monitorowania powinno się uwzględnić określone zasady, dzięki którym prowadzone badanie będzie wiarygodne i wewnętrznie spójne. Pierwszą istotną zasadą jest **zasada triangulacji**, którą powinniśmy identyfikować jako konieczność pozyskiwania danych, informacji z różnych źródeł lub z wykorzystaniem różnych metod ich gromadzenia. W końcu triangulacja może polegać na tym, iż różne osoby zbierają dane czy informacje. Ważną zasadą jest również **rzetelność**, która przyczynia się przede wszystkim do tego, że badanie jest spójne. Rzetelność możemy osiągać w różny sposób, np. poprzez adekwatny dobór próby badawczej, posługiwanie się „zbliżonymi” narzędziami, czyli takimi, w których uzyskamy odpowiedzi na to samo pytanie z różnych źródeł i punktów widzenia. Rzetelność osiąga się także poprzez profesjonalizm osób prowadzących badanie oraz wiarygodność i autentyczność zgromadzonych informacji, danych. O merytoryczności monitorowania decyduje jego **trafność**. Monitorowaniu powinniśmy poddać to, co rzeczywiście wymaga diagnozy i na temat czego mamy wystarczającą wiedzę, by zadać trafne pytanie.

Jak dobrze wybrać narzędzie monitorowania?

Przy wyborze narzędzi monitorowania najistotniejszym kryterium powinien być dla nas cel monitorowania, ale nie wolno zapominać również o innych czynnikach warunkujących trafny dobór narzędzia. Musimy więc uwzględnić typ i specyfikę szkoły, w której prowadzone jest badanie. Monitorowanie wdrażania podstawy programowej w wielu szkołach przebiega od pewnego czasu. W związku z tym funkcjonują już propozycje różnych narzędzi. Ważne jest, byśmy do tych propozycji,

podobnie jak tych przedstawionych w niniejszym poradniku, podchodzili w sposób refleksyjny, uwzględniając przede wszystkim to, co ma być przedmiotem badania. Jedne z najbardziej poprawnych metodycznie i merytorycznie propozycji narzędzi odnajdziemy na stronie internetowej Systemu Ewaluacji Oświatowej, poświęconej nadzorowi pedagogicznemu (www.npseo.pl). Przygotowaniem tych narzędzi zajmowali się przeszkoleni ewaluatorzy, więc są to narzędzia, którym możemy zaufać, bowiem przygotowywane zostały przez osoby kompetentne. Nie oznacza to jednak, że są uniwersalne i pozwolą na realizację celów założonych przez osobę prowadzącą badanie.

Za wybór narzędzia, przy pomocy którego prowadzone jest w szkole badanie, odpowiada dyrektor. Każde badanie prowadzone na terenie szkoły musi odbywać się za jego wiedzą i zgodą. Nawet nauczyciel, który na własne potrzeby wykorzystuje przygotowane przez siebie narzędzie, powinien poinformować o tym dyrektora i uzyskać jego akceptację.

Dlaczego warto monitorować realizację podstawy programowej w cyklu półrocznym i rocznym?

Mówiąc o różnych aspektach monitorowania, sugerowaliśmy stworzenie narzędzia, które umożliwi ich zdiagnozowanie w cyklu półrocznym i rocznym. Szczególnie istotne wydaje nam się narzędzie do monitorowania realizacji podstawy programowej w cyklu półrocznym, gdyż będzie to dobry moment na dostrzeżenie słabych i mocnych stron realizacji podstawy programowej, zaplanowanie i podjęcie ewentualnych działań naprawczych, podzielenie się dobrymi praktykami, związanymi z wdrażaniem podstawy programowej. Proponujemy zatem narzędzia monitorujące realizację podstawy programowej do wykorzystania w I półroczu roku szkolnego. Sądzymy, że bez trudności można je zmodyfikować na potrzeby zbadania realizacji podstawy programowej w cyklu rocznym lub w cyklu edukacyjnym. Diagnoza realizacji podstawy programowej w cyklu rocznym wymaga zmodyfikowania arkusza monitorowania w taki sposób, by nauczyciel i zespoły nauczycielskie mogły pokazać wartość dodaną swoich działań w zakresie wdrażania podstawy programowej.

Co proponujemy?

Uznaliśmy także za stosowne, by zaproponować 3 rodzaje narzędzi: arkusz monitorowania realizacji podstawy programowej dla nauczyciela, zespołów przedmiotowych i dyrektora szkoły. Przedstawimy również propozycje innych narzędzi do diagnoz, które można stworzyć i wykorzystać, aby uwiarygodnić badanie i przestrzegać zasad triangulacji, rzetelności i trafności.

ARKUSZ MONITOROWANIA REALIZACJI PODSTAWY PROGRAMOWEJ DLA NAUCZYCIELA

Cel główny: monitorowanie realizacji podstawy programowej z (przedmiot)
w (klasie) w I półroczu roku szkolnego

Cele kierunkowe:

- opis i analiza realizacji treści przedmiotowych,
- opis i analiza realizacji głównych zadań szkoły,
- opis i analiza efektów realizacji podstawy programowej,
- opis i analiza gospodarowania czasem edukacyjnym,
- opis i analiza zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej.

Pytania kluczowe:

W jaki sposób odbywa się planowanie pracy w zakresie wdrażania podstawy programowej?

W jaki sposób przebiega realizacja podstawy programowej?

Jakie są efekty realizacji podstawy programowej?

Prowadzący zajęcia

Droga Koleżanko, Drogi Kolego,

zwracam się do Pani / Pana z prośbą o rzetelne wypełnienie poniższego arkusza monitorowania realizacji podstawy programowej. Wypełniony arkusz powoli nam na wnikliwą diagnozę działań podejmowanych w związku z realizacją zapisów tego dokumentu. Opracowany przez Panią / Pana arkusz wesprze moje działania w obszarze monitorowania wdrażania podstawy programowej w naszej szkole. Uprzejmie proszę o przedłożenie w kancelarii szkoły uzupełnionego arkusza w terminie 7 dni przed planowanym podsumowującym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.

*Dziękuję za terminowe i sumienne wypełnienie arkusza
Dyrektor szkoły Jan Skuteczny*

A. Monitorowanie realizacji treści z podstawy programowej

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczyciela	
1. Z jakich źródeł informacji korzystała / ł Pani / Pan, zdobywając wiedzę na temat nowej podstawy programowej?		
2. W jakich formach doskonalenia, poświęconych nowej podstawie programowej uczestniczył / ła Pan / Pani w I półroczu roku szkolnego		
3. Jak wykorzystuje Pan / Pani na etapie planowania i realizacji pracy pedagogicznej posiadane wiadomości i nabyte umiejętności w zakresie wdrażania podstawy programowej?		
4. Czy w planie pracy dydaktycznej uwzględnił / ła Pan / Pani informacje dotyczące wymagań szczególnych z podstawy programowej?	☐ TAK	☐ NIE
5. Czy w planie pracy dydaktycznej uwzględnił / ła Pan / Pani informacje dotyczące zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy	☐ TAK	☐ NIE

programowej?		
6. Jakiego rodzaju modyfikacji dokonywał / ła Pan / Pani w planie pracy dydaktycznej?		
7. Co stanowiło powód wprowadzania zmian w planie pracy dydaktycznej?		
8. Jakie korzyści dla rozwoju ucznia przyniosły wprowadzone modyfikacje?		
9. Czy prowadzi Pan / Pani obowiązujący w szkole arkusz monitorowania realizacji treści programowych?	☐ TAK	☐ NIE
10. Jakie działania planuje Pan / Pani podjąć w II półroczu bieżącego roku szkolnego w związku z wdrażaniem treści podstawy programowej?		

B. Monitorowanie realizacji głównych zadań szkoły

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczyciela
1. Jakie działania podejmował / ła Pan / Pani w zakresie kształcenia umiejętności czytania?	
2. Jakie działania podejmował / ła Pan / Pani w zakresie kształcenia myślenia matematycznego?	
3. Jakie działania podejmował / ła Pan / Pani w zakresie kształcenia myślenia naukowego?	
4. Jakie działania podejmował / ła Pan / Pani w zakresie kształcenia umiejętności komunikowania się w języku ojczystym i języku / językach obcych?	
5. Jakie działania podejmował / ła Pan / Pani w zakresie kształcenia umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi?	
6. Jakie działania podejmował / ła	

Pan / Pani w zakresie kształcenia umiejętności uczenia się?	
7. Jakie działania podejmował / ła Pan / Pani w zakresie kształcenia umiejętności pracy zespołowej?	
8. Na kształcenie, której / których z kompetencji kluczowych zamierza Pan / Pani zwrócić szczególną uwagę w II półroczu?	
9. Na czym polegała Pana / Pani współpraca z biblioteką szkolną?	
10. Jakie działania zamierza Pan / Pani podjąć w II półroczu w celu realizacji zadań z zakresu edukacji medialnej?	
11. Jakie zadania z zakresu edukacji prozdrowotnej zrealizował / ła Pan / Pani?	
12. Jakie działania zamierza Pan / Pani podjąć w II półroczu w celu realizacji zadań z zakresu edukacji prozdrowotnej?	
13. Do kształcenia których ze wskazanych we wstępie do podstawy programowej wartości przywiązywał / ła Pan / Pani największą wagę?	
14. Na kształcenie których wartości zamierza Pan / Pani zwrócić szczególną uwagę w II półroczu?	

C. Monitorowanie efektów realizacji podstawy programowej

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczyciela
1. Jak ocenia Pan / Pani poziom zgodności obszarów aktywności wskazanych w PSO z wymaganiami podstawy programowej Pana / Pani przedmiotu? Co o tym świadczy?	
2. W jaki sposób zapoznał / ła Pan / Pani uczniów z PSO?	

3. W jaki sposób dokonuje Pan / Pani bieżącego oceniania uczniów?	
4. Jaką informację zwrotną otrzymują od Pana / Pani uczniowie?	
5. W jakim stopniu przekazywana przez Pana / Panią informacja dotycząca postępów edukacyjnych ucznia dociera do jego rodziców?	
6. W jaki sposób informacja zwrotna przekazywana przez Pana / Panią wpłynęła na rozwój ucznia? (można podać przykład, przykłady)	
7. W jaki sposób dokonał / ła Pan / Pani diagnozy wstępnej i etapowej poziomu wiadomości i umiejętności uczniów?	
8. Jak ocenia Pan / Pani przyrost wiadomości i umiejętności swoich uczniów w kontekście diagnoz: wstępnej i etapowej?	
9. W jaki sposób wspierał / ła Pan / Pani swoich uczniów w pokonywaniu trudności dydaktycznych?	
10. W jaki sposób wspierał / ła Pan / Pani swoich uczniów w rozwijaniu ich uzdolnień?	
11. Jak wykorzystał / ła Pan / Pani wnioski z analizy i interpretacji wyników egzaminu zewnętrznego w pracy dydaktycznej?	
12. W które ze wskazanych we wstępie do podstawy programowej wartości i postaw, Pana / Pani zdaniem, zostali wyposażeni już uczniowie?	

D. Monitorowanie gospodarowania czasem edukacyjnym

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczyciela
1. Jaką liczbę godzin swojego	

przedmiotu zrealizował / ła Pan / Pani w I półroczu?		
2. Jakiej liczby godzin swojego przedmiotu nie zrealizował / ła Pan / Pani w I półroczu i z jakich przyczyn?		
3. Czy zgłaszał /ła Pan / Pani potrzebę wprowadzania zmian wynikających z niezrealizowania zaplanowanej liczby godzin?	☐ TAK	☐ NIE
4. Jeśli na pytanie 3 odpowiedział / ła Pan /Pani twierdząco, to jakie sposoby rozwiązania problemu związanego z niezrealizowaniem zaplanowanej liczby godzin proponuje Pan / Pani?		
5. W jaki sposób uwzględni Pan / Pani zapisy związane z gospodarowaniem czasem edukacyjnym wskazane w zalecanych warunków i sposobów realizacji?		
6. Jak ocenia Pan / Pani swoje działania w zakresie efektywnego wykorzystania czasu na prowadzonych przez siebie zajęciach?		

E. Monitorowanie zalecanych warunków i sposobów realizacji

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczyciela
1. Które ze wskazanych w zalecanych warunkach i sposobach realizacji form i metod pracy wykorzystywał / ła Pan / Pani na zajęciach?	
2. Jakie działania podejmował / ła Pan / Pani w zakresie zwiększania szans edukacyjnych uczniów zdolnych i uczniów mających trudności w nauce?	
3. W jaki sposób stymulował / ła Pan / Pani naturalną dociekliwość poznawczą uczniów?	
4. Jakie działania podejmuje Pan / Pani w celu zaangażowania ucznia w proces nauczania – uczenia się?	

Wnioski do dalszej pracy w II półroczu roku szkolnego:

.....

.....
 (data)

.....
 (podpis nauczyciela)

Komentarze i objaśnienia do arkusza

Część A

Pytania 1 – 3 to pytania, które podkreślają konieczność systematycznej pracy wszystkich nauczycieli nad doskonaleniem umiejętności wdrażania podstawy programowej. Warto pamiętać o tym, że formą doskonalenia może być również praca samokształceniowa nauczyciela bądź jego zaangażowanie w działania sieci współpracy i samokształcenia, proponowane przez ośrodki doskonalenia nauczycieli. Celem tak skonstruowanych pytań jest między innymi pozyskanie informacji dotyczących celowości i przydatności systematycznego rozwoju nauczyciela.

Pytania 4 i 5 to pytania o zawartość planów edukacyjnych, tworzonych przez nauczycieli. Wydaje nam się celowym zamieszczenie w planie edukacyjnym informacji o tym, które treści szczegółowe z podstawy programowej oraz jakie procedury osiągania założonych celów edukacyjnych, proponuje nauczyciel przy planowanych treściach/ materiale nauczania. Pozwoli to na refleksyjne wdrażanie podstawy programowej, a z drugiej strony ułatwi nauczycielowi monitorowanie tego procesu.

Pytania 6 – 8 to pytania o modyfikacje wprowadzone w planie edukacyjnym. Wydają się one celowe wówczas, gdy determinowane są potrzebami uczniów i wpływają na ich rozwój.

Większość planów edukacyjnych jest modyfikowana przez nauczycieli w ciągu roku szkolnego.

Pytanie 9 to pytanie o systematyczne monitorowanie realizacji treści programowych.

Pytanie 10 to pytanie o działania doskonalące, służące efektywnemu wdrażaniu treści podstawy programowej.

Część B

Pytania 1 – 7 to pytania o działania nauczyciela związane z kształceniem kompetencji kluczowych, wskazanych we wstępie do podstawy programowej dla szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum.

Pytanie 8 to pytanie o tę kompetencję lub te kompetencje, na kształceniu których, zdaniem nauczyciela, powinien on się skupić w dalszej pracy. Pytanie 8. zachęci nauczyciela do refleksji nad tym, jak kształci on kompetencje kluczowe. Odpowiedź na pytanie może z jednej strony być odpowiedzią wskazującą, jakie kompetencje, z punktu widzenia własnego przedmiotu, uważa nauczyciel za ważne, z drugiej zaś przemyśleniem, której z kompetencji kluczowej poświęcił najmniej czasu.

Pytania 9 - 10 to pytania, związane z realizacją edukacji medialnej i dalszymi planami w tym obszarze. Zagadnienia te wyeksponowane są we wstępie do podstawy programowej.

Pytania 11 - 12 to pytania, związane z realizacją edukacji zdrowotnej i dalszymi planami nauczyciela w tym zakresie; edukacja zdrowotna określona została jako zadanie szkoły w części wstępnej do podstawy programowej.

Pytania 13 - 14 to pytania o działania nauczyciela związane z kształceniem postaw wskazanych we wstępie do podstawy programowej dla szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum oraz dalsze plany w tym zakresie.

Część C

Pytania 1 – 2 to pytania o zgodność Przedmiotowego Systemu Oceniania z wymaganiami podstawy programowej oraz o sposób zapoznania uczniów z PSO.

Pytania 3 – 6 to pytania, dotyczące bieżącego oceniania uczniów oraz sposobów przekazywania uczniowi i jego rodzicom informacji na temat umiejętności, które posiadał uczeń, umiejętności, nad którymi powinien jeszcze pracować, jak należy poprawić błędy i niedociągnięcia oraz co powinien zrobić dalej, by nauczyć się tego, czego nie umie i jak ma dalej pracować. Po raz kolejny pragniemy przypomnieć, iż informację dotyczącą oceniania nauczyciele odnajdą w artykule Zbigniewa Marciniaka *O potrzebie reformy programowej kształcenia ogólnego*.¹

Pytania 7 – 8 to pytania o sposób prowadzenia diagnoz edukacyjnych oraz wykorzystywanie ich wyników dla rozwoju ucznia.

Pytania 9 – 10 to pytania, dotyczące działań podejmowanych przez nauczyciela w obszarze indywidualizacji pracy z uczniem, mającym trudności w nauce i uczniem zdolnym tak, aby każdy z nich osiągnął sukces edukacyjny.

Pytanie 11 to pytanie o sposób wykorzystywania wniosków z analizy i interpretacji wyników egzaminów zewnętrznych dla rozwoju ucznia.

Pytanie 12 to pytanie o efekty działań nauczyciela w sferze wychowawczej.

¹ Podstawa programowa z komentarzami. Język polski. Tom 2 s. 11

Część D

Pytania 1 – 3 to pytania o realizację godzin przedmiotu nauczanego przez nauczyciela, wskazanych w ramowych planach nauczania.

Pytanie 4 to pytanie kierowane do tych nauczycieli, którzy zgłosili problemy z realizacją zaplanowanych na I półrocze godzin; w pytaniu oczekuje się od nauczyciela wskazania propozycji rozwiązania problemu niezrealizowanych godzin.

Pytanie 5 to pytanie dotyczące tych przedmiotów, dla których w zalecanych warunkach i sposobach realizacji, znajdują się sugestie na temat gospodarowania czasem edukacyjnym.

Pytanie 6 to pytanie o osobistą refleksję nauczyciela, związaną z efektywnym wykorzystaniem czasu na zajęciach edukacyjnych; warto, by ocena została zweryfikowana w zestawieniu z innym źródłem, np. obserwacją dyrektora czy lekcją otwartą itp.

Część E

Pytanie 1 to pytanie o formy i metody pracy wykorzystywane przez nauczyciela zgodnie z zalecanymi warunkami i sposobami realizacji podstawy programowej.

Pytanie 2 to pytanie o indywidualizację pracy z uczniem zdolnym i uczniem mającym trudności w nauce.

Pytanie 3 to pytanie o sposoby rozbudzania dociekliwości poznawczej i zainteresowań ucznia.

Pytanie 4 to pytanie o działania sprzyjające aktywnemu uczestnictwu ucznia w procesie nauczania – uczenia się.

**ARKUSZ MONITOROWANIA
REALIZACJI PODSTAWY PROGRAMOWEJ
DLA ZESPOŁU NAUCZYCIELI**

Cel główny: monitorowanie realizacji podstawy programowej w zespole nauczycieli w I półroczu roku szkolnego

Cele kierunkowe:

- opis i analiza realizacji treści przedmiotowych,
- opis i analiza realizacji głównych zadań szkoły,
- opis i analiza efektów realizacji podstawy programowej,
- opis i analiza gospodarowania czasem edukacyjnym,
- opis i analiza zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej.

Pytania kluczowe:

W jaki sposób odbywa się planowanie pracy, związanej z wdrażaniem podstawy programowej?

W jaki sposób przebiega realizacja podstawy programowej?

Jakie są efekty realizacji podstawy programowej?

Członkowie zespołu:

-
-
-
-
-

Droży Państwo,

zwracam się do Państwa z prośbą o rzetelne wypełnienie poniższego arkusza monitorowania podstawy programowej. Wypełniony arkusz powoli mi na wnikliwą diagnozę działań podejmowanych przez zespoły nauczycielskie w związku z realizacją zapisów podstawy programowej. Opracowany przez Państwa arkusz wesprze moje działania w obszarze monitorowania wdrażania podstawy programowej w naszej szkole. Uprzejmie proszę przewodniczącego zespołu o przedłożenie w kancelarii szkoły uzupełnionego arkusza w terminie 7 dni przed planowanym podsumowującym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.

*Dziękuję za terminowe i sumienne wypełnienie arkusza
Dyrektor szkoły Jan Skuteczny*

A. Monitorowanie realizacji treści z podstawy programowej

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczycieli
1. W jaki sposób zespół wspierał nauczycieli w procesie planowania i realizacji treści przedmiotowych podstawy programowej?	

2. Jakie formy kształcenia, poświęcone nowej podstawie programowej odbyły się w I półroczu roku szkolnego	
3. Jakie przedsięwzięcia wspierające realizację wymagań szczegółowych z podstawy programowej zrealizował zespół?	
4. Jakie korzyści dla rozwoju edukacyjnego ucznia przyniosła współpraca nauczycieli w Państwa zespole?	

B. Monitorowanie realizacji głównych zadań szkoły

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczycieli
1. Jakie działania podejmowali członkowie zespołu w zakresie kształcenia umiejętności czytania?	
2. Jakie działania podejmowali członkowie zespołu w zakresie kształcenia myślenia matematycznego?	
3. Jakie działania podejmowali członkowie zespołu w zakresie kształcenia myślenia naukowego?	
4. Jakie działania podejmowali członkowie zespołu w zakresie kształcenia umiejętności komunikowania się w języku ojczystym i języku / językach obcych?	
5. Jakie działania podejmowali członkowie zespołu w zakresie kształcenia umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi?	
6. Jakie działania podejmowali członkowie zespołu w zakresie kształcenia umiejętności uczenia się?	
7. Jakie działania podejmowali członkowie zespołu w zakresie	

kształcenia umiejętności pracy zespołowej?	
8. Na kształcenie, której / których z kompetencji kluczowych zamierzacie Państwo zwrócić szczególną uwagę w II półroczu?	
9. Które treści z zakresu edukacji medialnej udało się zrealizować członkom Państwa zespołu?	
10. Jakie działania zamierzacie Państwo podjąć w II półroczu w celu realizacji zadań z zakresu edukacji medialnej?	
11. Jakie zadania z zakresu edukacji prozdrowotnej zrealizował Państwa zespół?	
12. Jakie działania zamierzacie Państwo podjąć w II półroczu w celu realizacji zadań z zakresu edukacji prozdrowotnej?	
13. Jak oceniacie Państwo zgodność opracowanych przez siebie planów pracy wychowawczej z programem wychowawczym szkoły?	
14. W jaki sposób jako nauczyciele przedmiotów wspieraliście Państwo realizację treści wychowawczych wpisanych w podstawę programową?	
15. Jak oceniacie Państwo efektywność podejmowanych działań wychowawczych?	
16. Jaki korzyści dla rozwoju ucznia dostrzegacie Państwo w pracy wychowawczej?	
17. W jaki sposób planowaliście Państwo indywidualizację nauczania?	
18. W jaki sposób członkowie zespołu indywidualizowali proces nauczania?	
19. Co Państwa zdaniem można by usprawnić, by zapewnić uczniom optymalne możliwości rozwoju?	

C. Monitorowanie efektów realizacji podstawy programowej

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczycieli
1. Jakie efekty edukacyjne uzyskali Państwa uczniowie?	
2. Jakie czynniki braлиście Państwo pod uwagę, dokonując oceny półrocznej uczniów?	
3. Jaką informację zwrotną wraz z oceną półroczną otrzymali od Państwa uczniowie?	
4. W jaki sposób przekazali Państwo informację dotyczącą ocen półrocznych rodzicom ucznia?	
5. W jaki sposób dokonaliście Państwo diagnoz wstępnych i etapowych poziomu wiadomości i umiejętności uczniów?	
6. Jak oceniają Państwo przyrost wiadomości i umiejętności swoich uczniów w kontekście wyników diagnoz: wstępnej i etapowej?	
7. W jaki sposób wspieraliście Państwo swoich uczniów w pokonywaniu trudności dydaktycznych?	
8. W jaki sposób wspieraliście Państwo swoich uczniów w rozwijaniu ich uzdolnień?	
9. Jak wykorzystaliście Państwo wnioski z analizy i interpretacji wyników egzaminu zewnętrznego w pracy dydaktycznej?	
10. W które ze wskazanych we wstępie do podstawy programowej wartości i postawy, Państwa zdaniem, zostali wyposażeni już uczniowie?	

D. Monitorowanie gospodarowania czasem edukacyjnym

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczycieli	
1. Jaka liczbę godzin zrealizowaliście Państwo w I półroczu ze swoich przedmiotów w poszczególnych klasach?		
2. Jakiej liczby godzin nie udało się Państwu zrealizować z przedmiotów w poszczególnych klasach w I półroczu i z jakich przyczyn?		
3. Czy zgłaszaliście Państwo potrzebę wprowadzania zmian wynikających z niezrealizowania zaplanowanej liczby godzin?	TAK	NIE
4. Jeśli na pytanie 3 odpowiedzieliście Państwo twierdząco, to jakie sposoby rozwiązania problemu związanego z niezrealizowaniem zaplanowanej liczby godzin proponujecie?		
5. Jak oceniacie Państwo swoje działania w kategoriach efektywnego wykorzystania czasu na zajęciach pozalekcyjnych oraz w trakcie realizowanych przez siebie przedsięwzięć?		

E. Monitorowanie zalecanych warunków i sposobów realizacji

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczyciela
1. Które ze wskazanych w zalecanych warunkach i sposobach realizacji form i metod pracy wykorzystywali nauczyciele zespołu na zajęciach?	
2. Jakie działania podejmowaliście Państwo w zakresie zwiększania szans edukacyjnych uczniów zdolnych i uczniów mających trudności w nauce?	

3. W jaki sposób stymulowaliście Państwo naturalną dociekliwość poznawczą uczniów?	
4. Jakie działania podejmujecie Państwo w celu zaangażowania ucznia w proces nauczania – uczenia się?	

Wnioski do dalszej pracy w II półroczu roku szkolnego:

.....
.....
.....
.....
.....

.....
(data)

Podpisy członków zespołu

.....
.....
.....
.....
.....

Komentarze i objaśnienia do arkusza

Część A

Pytanie 1 to pytanie o proces wspierania nauczycieli – członków zespołu na etapie planowania i realizacji planów edukacyjnych.

Pytanie 2 to pytanie o działania zespołu w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli w zakresie wdrażania podstawy programowej.

Pytanie 3 to pytanie o zrealizowane przedsięwzięcia, np. spotkania, wycieczki, konkursy, projekty edukacyjne, przygotowane plansze, pomoce dydaktyczne, gazetki, itp., które wspierały wdrażanie podstawy programowej.

Pytanie 4 to pytanie o efekty pracy zespołu oraz ich znaczenie dla rozwoju uczniów.

Część B

Pytania 1 – 7 to pytania o działania zespołu związane z kształceniem kompetencji kluczowych wskazanych we wstępie do podstawy programowej dla szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum.

Pytanie 8 to pytanie o tę kompetencję lub te kompetencje, na kształceniu których, zdaniem członków zespołu, powinien on się skupić w dalszej pracy.

Pytania 9 - 10 to pytania, związane z realizacją edukacji medialnej i dalszymi planami nauczycieli w tym obszarze.

Pytania 11 - 12 to pytania, związane z realizacją edukacji zdrowotnej i dalszymi planami nauczycieli – członków zespołu w tym zakresie.

Pytania 13 - 16 to pytania o działania nauczycieli związane z kształceniem postaw; wymagają one od zespołu oceny zgodności planów pracy wychowawców klasowych z programem wychowawczym szkoły oraz efektywności podejmowanych przez zespół działań wychowawczych; pytania wymagają znajomości i refleksyjnego podejścia nauczycieli do wartości wskazanych w podstawie programowej w kontekście nauczanego

przez nauczyciela przedmiotu; konieczne jest również wskazanie wpływu oddziaływań wychowawczych na rozwój ucznia.

Pytania 17 – 18 to pytania o realizację indywidualizacji procesu nauczania.

Pytanie 19 to pytanie o dalsze plany, których celem jest zapewnienie optymalnego rozwoju uczniów.

Część C

Pytania 1 – 4 to pytania o sposoby oceniania uczniów, osiągnięte przez nich wyniki oraz sposoby przekazywania uczniom i ich rodzicom informacji zwrotnej, dotyczącej efektów kształcenia.

Pytania 5 – 6 to pytania o sposób prowadzenia diagnoz edukacyjnych oraz o wykorzystywanie wyników prowadzonych analiz dla rozwoju uczniów.

Pytania 7 – 8 to pytania, dotyczące działań podejmowanych przez członków zespołu w obszarze indywidualizacji pracy z uczniem mającym trudności w nauce i uczniem zdolnym; pytania ograniczone zostały do sposobów indywidualizacji pracy z uczniem, ponieważ naszym zdaniem praca w zespole sprzyjać powinna wymianie doświadczeń w indywidualizowaniu pracy z uczniem.

Pytanie 9 to pytanie o sposób wykorzystywania przez zespół wniosków z analizy i interpretacji wyników egzaminów zewnętrznych dla rozwoju uczniów.

Pytanie 10 to pytanie o efekty działań nauczycieli – członków zespołu w sferze wychowawczej; niemal identyczne pytanie kierowane było do indywidualnego nauczyciela; pytanie w arkuszu dla zespołu służyć ma dyskusji na temat postaw uczniów oraz ustaleniu wspólnych kierunków oddziaływań wychowawczych.

Część D

Pytania 1 – 3 to pytania o realizację godzin z przedmiotów nauczanych przez członków zespołu, wskazanych w ramowych planach nauczania.

Pytanie 4 to pytanie kierowane do tych zespołów, których członkowie zgłaszali problemy z realizacją zaplanowanych na I półrocze godzin; w pytaniu oczekuje się wskazania propozycji rozwiązania problemu niezrealizowanych godzin.

Pytanie 5 to pytanie o zespołową refleksję nauczycieli, związaną z efektywnym wykorzystaniem czasu na zajęciach lekcyjnych, pozalekcyjnych oraz w trakcie realizowanych przedsięwzięć; pytanie sprzyjać będzie wymianie doświadczeń w zakresie sposobów umiejętnego gospodarowania czasem na zajęciach z uczniami.

Część E

Pytanie 1 to pytanie o formy i metody pracy wykorzystywane przez nauczycieli zespołu zgodnie z zalecanymi warunkami i sposobami realizacji podstawy programowej.

Pytanie 2 to pytanie o indywidualizację pracy z uczniem zdolnym i uczniem mającym trudności w nauce.

Pytanie 3 to pytanie o sposoby rozbudzania przez członków zespołu dociekliwości poznawczej i zainteresowań uczniów.

Pytanie 4 to pytanie o działania podejmowane przez członków zespołu, sprzyjające aktywnemu uczestnictwu ucznia w procesie dydaktycznym.

**ARKUSZ MONITOROWANIA PODSTAWY PROGRAMOWEJ
DLA DYREKTORA SZKOŁY**

Cel główny: monitorowanie realizacji podstawy programowej w Szkole.....
w I półroczu roku szkolnego

Cele kierunkowe:

- opis i analiza realizacji treści przedmiotowych,
- opis i analiza realizacji głównych zadań szkoły,
- opis i analiza efektów realizacji podstawy programowej,
- opis i analiza gospodarowania czasem edukacyjnym,
- opis i analiza zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej.

Pytania kluczowe:

W jaki sposób odbywa się planowanie pracy, związanej z wdrażaniem podstawy programowej?

W jaki sposób przebiega realizacja podstawy programowej?

Jakie są efekty realizacji podstawy programowej?

A. Monitorowanie realizacji treści z podstawy programowej

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / sposobrzeżenia nauczyciela		Uwagi dyrektora szkoły
1. Z jakich źródeł informacji korzystali nauczyciele, zdobywając wiedzę na temat nowej podstawy programowej?			
2. W jakich formach doskonalenia, poświęconych podstawie programowej uczestniczyli nauczyciele w I półroczu roku szkolnego			
3. Czy w planach pracy dydaktycznej nauczyciele uwzględnili informacje dotyczące wymagań szczegółowych z podstawy programowej?	☐ TAK	☐ NIE	
4. Czy w planach pracy dydaktycznej nauczyciele uwzględnili informacje dotyczące głównych zadań szkoły?	☐ TAK	☐ NIE	
5. Czy w planach pracy dydaktycznej nauczyciele uwzględnili informacje	☐ TAK	☐ NIE	

dotyczące zalecanych warunków i sposobów realizacji treści z podstawy programowej?			
6. Jakiego rodzaju modyfikacji dokonywali nauczyciele w planach pracy dydaktycznej i z czego one wynikały?			
7. Jakie przedsięwzięcia wspierające realizację wymagań szczegółowych z podstawy programowej zrealizowane zostały w zespołach nauczycielskich?			
8. Jakie korzyści dla rozwoju edukacyjnego ucznia przyniosła współpraca nauczycieli w zespołach?			
9. Czy nauczyciele prawidłowo uzupełnili obowiązujący w szkole arkusz monitorowania realizacji treści programowych?	☐ TAK	☐ NIE	
10. Jakie działania planują podjąć nauczyciele w II półroczu bieżącego roku szkolnego w związku z wdrażaniem treści podstawy programowej?			

B. Monitorowanie realizacji głównych zadań szkoły

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczyciela	Uwagi dyrektora szkoły
1. Jakie działania podejmowali nauczyciele w zakresie kształcenia umiejętności czytania?		
2. Jakie działania podejmowali nauczyciele w zakresie kształcenia myślenia matematycznego?		
3. Jakie działania podejmowali nauczyciele w zakresie kształcenia myślenia naukowego?		
4. Jakie działania podejmowali nauczyciele w zakresie		

kształcenia umiejętności komunikowania się w języku ojczystym i języku / językach obcych?		
5. Jakie działania podejmowali nauczyciele w zakresie kształcenia umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi?		
6. Jakie działania podejmowali nauczyciele w zakresie kształcenia umiejętności uczenia się?		
7. Jakie działania podejmowali nauczyciele w zakresie kształcenia umiejętności pracy zespołowej?		
8. Na kształcenie, której / których z kompetencji kluczowych nauczyciele zamierzają zwrócić szczególną uwagę w II półroczu?		
9. Które treści z zakresu edukacji medialnej udało się zrealizować nauczycielom?		
10. Jakie działania zamierzają podjąć nauczyciele w II półroczu w celu realizacji zadań z zakresu edukacji medialnej?		
11. Jakie zadania z zakresu edukacji prozdrowotnej zrealizowali nauczyciele?		
12. Jakie działania zamierzają podjąć nauczyciele w II półroczu w celu realizacji zadań z zakresu edukacji prozdrowotnej?		
13. Jak oceniają nauczyciele zgodność opracowanych przez siebie planów pracy wychowawczej z programem wychowawczym szkoły?		
14. W jaki sposób nauczyciele przedmiotów wspierają realizację treści wychowawczych wpisanych w podstawę programową?		

15. Jak nauczyciele oceniają efektywność podejmowanych działań wychowawczych?		
16. Jaki korzyści dla rozwoju ucznia dostrzegają nauczyciele w pracy wychowawczej?		
17. W jaki sposób nauczyciele planują indywidualizację nauczania?		
18. W jaki sposób nauczyciele indywidualizowali proces nauczania?		
19. Co zdaniem nauczycieli można by usprawnić, by zapewnić optymalne możliwości rozwoju ucznia?		

C. Monitorowanie efektów realizacji podstawy programowej

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczyciela	Uwagi dyrektora szkoły
1. Jakie sukcesy edukacyjne uzyskali uczniowie?		
2. Jakie czynniki brali pod uwagę nauczyciele, dokonując oceny półrocznej uczniów?		
3. Jaką informację zwrotną wraz z oceną półroczną otrzymali od nauczycieli uczniowie?		
4. W jaki sposób nauczyciele przekazali informację dotyczącą ocen półrocznych rodzicom ucznia?		
5. W jaki sposób nauczyciele dokonują diagnoz wstępnych i etapowych poziomu wiadomości i umiejętności uczniów?		
6. Jak nauczyciele oceniają przyrost wiadomości i umiejętności swoich uczniów w kontekście diagnoz: wstępnej i etapowej?		
7. W jaki sposób nauczyciele wspierają swoich uczniów w pokonywaniu trudności dydaktycznych?		

8. W jaki sposób nauczyciele wspierają swoich uczniów w rozwijaniu ich uzdolnień?		
9. Jak nauczyciele wykorzystują wnioski z analizy i interpretacji wyników egzaminu zewnętrznego w pracy dydaktycznej?		
10. W które ze wskazanych we wstępie do podstawy programowej wartości i postawy, zdaniem nauczycieli, zostali wyposażeni uczniowie?		

D. Monitorowanie gospodarowania czasem edukacyjnym

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczyciela		Uwagi dyrektora szkoły
1. Jaka liczbę godzin zrealizowali nauczyciele w I półroczu ze swoich przedmiotów w poszczególnych klasach?			
2. Jakiej liczby godzin nie udało się nauczycielom zrealizować z przedmiotów w poszczególnych klasach w I półroczu i z jakich przyczyn?			
3. Czy nauczyciele zgłaszali potrzebę wprowadzania zmian wynikających z niezrealizowania zaplanowanej liczby godzin?	☐ TAK	☐ NIE	
4. Jeśli w pytaniu 3 nauczyciele odpowiadali twierdząco, to jakie sposoby rozwiązania problemu związanego z niezrealizowaniem zaplanowanej liczby godzin zaproponowali?			
5. Jak nauczyciele oceniają swoje działania w kategoriach efektywnego wykorzystania czasu na zajęciach pozalekcyjnych oraz w trakcie realizowanych przez siebie przedsięwzięć?			

E. Monitorowanie zalecanych warunków i sposobów realizacji

Pytanie badawcze	Odpowiedź / opis / uwagi / spostrzeżenia nauczyciela	Uwagi dyrektora szkoły
1. Jakie dokumenty wewnątrzszkolne świadczą o tym, że nauczyciele wdrażają podstawę programową z wykorzystaniem zalecanych warunków i sposobów realizacji?		
2. Jak ocenia Pan / Pani wdrażanie zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej?		
3. Które ze zalecanych warunków i sposobów realizacji nie są respektowane i z jakich przyczyn?		
4. Jakie działania podejmuje Pan / Pani w celu zaangażowania nauczycieli w przestrzeganie zaleceń wskazanych w podstawie programowej?		

Wnioski do dalszej pracy w II półroczu roku szkolnego:

.....

.....
 (data)

Podpis dyrektora szkoły

.....

Komentarze i objaśnienia do arkusza

Część A

Pytanie 1 - 2 to pytania o właściwą organizację doskonalenia zawodowego w kontekście potrzeb nauczycieli wynikających z wdrażania podstawy programowej; dyrektor, obok lidera WDN, powinien czuwać nad tym, by kompetencje nauczycieli w zakresie wprowadzanych w oświacie zmian były systematycznie rozwijane i doskonalone.

Pytania 3 - 5 to pytania o uwzględnianie przez nauczycieli zaleceń / ustaleń dotyczących informacji zawartych w planach edukacyjnych nauczycieli.

Pytanie 6 to pytanie o rodzaj i zakres modyfikacji, dokonywanych przez nauczycieli w planach edukacyjnych; uzyskana informacja pozwoli na stwierdzenie, na ile refleksyjnie nauczyciele podchodzą do realizowanych przez siebie planów edukacyjnych, czym kierują się w procesie wprowadzania zmian, a ile dbają o indywidualizację pracy z uczniem oraz efekty i efektywność swoich działań pedagogicznych.

Pytanie 7 to pytanie o zrealizowane przedsięwzięcia, które wspierały wdrażanie podstawy programowej.

Pytanie 8 to pytanie o to, jakie korzyści dla rozwoju ucznia daje współpraca nauczycieli.

Pytania 9 i 10 to pytania o harmonijną realizację wymagań szczegółowych wskazanych w podstawie programowej oraz dalsze plany nauczycieli w tym zakresie.

Część B

Pytania 1 – 7 to pytania o działania nauczycieli związane z kształceniem kompetencji kluczowych.

Pytanie 8 to pytanie o tę kompetencję lub te kompetencje, na kształceniu których nauczyciele zamierzają się skupić w dalszej pracy.

Pytania 9 - 10 to pytania, związane z realizacją edukacji medialnej i dalszymi planami nauczycieli w tym obszarze.

Pytania 11 - 12 to pytania, związane z realizacją edukacji zdrowotnej i dalszymi planami nauczycieli w tym zakresie.

Pytania 13 - 16 to pytania o działania nauczycieli, związane z kształceniem postaw uczniów, sprzyjających ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu.

Pytania 17 – 18 to pytania o prawidłowość przebiegu indywidualizacji procesu nauczania.

Pytanie 19 to pytanie o dalsze plany, których celem jest zapewnienie optymalnego rozwoju uczniów, w tym o plany dotyczące funkcjonowania różnych obszarów pracy szkoły.

Część C

Pytania 1 – 4 to pytania o sposoby oceniania uczniów, osiągnięte przez nich wyniki oraz sposoby przekazywania uczniom i ich rodzicom informacji zwrotnej dotyczącej efektów kształcenia; odpowiedź na pytania pozwoli dyrektorowi ocenić prawidłowość funkcjonowania w szkole systemu oceniania.

Pytania 5 – 6 to pytania o sposób prowadzenia diagnoz edukacyjnych oraz o wykorzystywanie wyników analiz dla rozwoju uczniów.

Pytania 7 – 8 to pytania dotyczące działań podejmowanych przez nauczycieli w obszarze indywidualizacji pracy z uczniem mającym trudności w nauce i uczniem zdolnym.

Pytanie 9 to pytanie o sposób wykorzystywania przez nauczycieli wniosków z analizy i interpretacji wyników egzaminów zewnętrznych dla rozwoju uczniów i do podnoszenia efektywności kształcenia w szkole.

Pytanie 10 to pytanie o efekty działań nauczycieli w sferze wychowawczej.

Część D

Pytania 1 – 3 to pytania o realizację godzin z przedmiotów nauczanych przez nauczycieli w poszczególnych klasach wskazanych w ramowych planach nauczania.

Pytanie 4 to pytanie kierowane do tych nauczycieli, którzy zgłaszali problemy z realizacją zaplanowanych na I półrocze godzin.

Pytanie 5 to pytanie o refleksję nauczycieli związaną z efektywnym wykorzystaniem czasu na zajęciach.

Część E

Pytanie 1 to pytanie o źródła informacji dotyczące wdrażania podstawy programowej zgodnie z zalecanymi warunkami i sposobami realizacji.

Pytanie 2 to pytanie o ocenę prawidłowości wdrażania podstawy programowej zgodnie z zalecanymi warunkami i sposobami realizacji.

Pytanie 3 to pytanie o analizę niedociągnięć i ich przyczyn w zakresie wdrażania podstawy programowej zgodnie z zalecanymi warunkami i sposobami realizacji.

Pytanie 4 to pytanie o działania dyrektora wspierające nauczycieli we wdrażaniu podstawy programowej, zgodnie z zalecanymi warunkami i sposobami realizacji

Małgorzata Lipska, Monitorowanie podstawy programowej kształcenia ogólnego w praktyce szkolnej, ORE 2013

Przykłady dobrych praktyk w zakresie monitorowania podstawy programowej w przedszkolach i szkołach

I. Karty do monitorowania umiejętności ponadprzedmiotowych (kluczowych) w szkolnym zestawie programów nauczania

Prezentowane poniżej karty są przeznaczone do monitorowania kształcenia umiejętności ponadprzedmiotowych (kluczowych) wymienionych w części wstępnej podstawy programowej. Można korzystać z nich wszystkich, można również wybrać pojedyncze elementy.

Karta 1 przeznaczona jest do diagnozy wstępnej szkolnego zestawu programów nauczania. Jej celem jest sprawdzenie, czy wszystkie wymienione umiejętności są uwzględnione w przedmiotowych programach nauczania. Została szczegółowo omówiona w rozdziale pierwszym.

Karty 2 i 3 mogą być wykorzystywane do monitorowania kształcenia umiejętności ponadprzedmiotowych w konkretnym przedmiocie. Za pomocą karty 2 cyklicznie monitorujemy wybrane przedmioty, a karta 3 służy nam do zbiorczego zestawienia informacji i pozwala na ogląd, jak w danym przedmiocie rozkładały się akcenty w kształceniu umiejętności ponadprzedmiotowych. Karty te mogą być wykorzystywane w nadzorze pedagogicznym dyrektora szkoły.

1. Karta do diagnozy wstępnej szkolnego zestawu programów nauczania

Proszę określić, w jakim stopniu Pani/Pan kształci daną umiejętność na lekcjach(nazwa przedmiotu, klasa). Jeżeli w stopniu średnim (3), poniżej średniego (2) lub niskim (1), proszę wskazać w kolumnie uwagi przedmiot, na którym Pani/Pana zdaniem dana umiejętność jest kształcon.a						
UMIEJĘTNOŚCI	1	2	3	4	5	Uwagi
czytanie						
myślenie matematyczne						
myślenie naukowe						
umiejętność komunikowania się						
umiejętność posługiwania się						

nowoczesnymi technologiami						
umiejętność uczenia się						
umiejętność pracy zespołowej						

2. Karta do monitorowania kształcenia umiejętności ponadprzedmiotowych w danym przedmiocie

Proszę określić, w jakim stopniu Pani/Pan kształcił daną umiejętność na lekcjach (nazwa przedmiotu, klasa) wpółroczu.

Jeżeli w stopniu średnim (3), poniżej średniego (2) lub niskim (1), proszę wpisać w kolumnie uwagi, czy planuje Pani/Pan kształcenie danej umiejętności, jeżeli tak, to proszę wpisać, kiedy.

UMIEJĘTNOŚCI	1	2	3	4	5	Uwagi
czytanie						
myślenie matematyczne						
myślenie naukowe						
umiejętność komunikowania się						
umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami						
umiejętność uczenia się						
umiejętność pracy zespołowej						

3. Karta zbiorcza monitorowania kształcenia umiejętności ponadprzedmiotowych w danym przedmiocie

Zestawienie monitorowania kształcenia umiejętności ponadprzedmiotowych na lekcjach (przedmiot)

UMIEJĘTNOŚCI	Klasa I		Klasa II		Klasa III		Uwagi
	I semest r	II semest r	I semest r	II semest r	I semest r	II semest r	
czytanie							
myślenie matematyczne							
myślenie naukowe							
umiejętność komunikowania się							

umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami							
umiejętność uczenia się							
umiejętność pracy zespołowej							

II. Plan i projekt ewaluacji sumującej szkolnego zestawu programów nauczania

1. Plan ewaluacji sumującej szkolnego zestawu programów nauczania

Zdefiniowanie celów ewaluacji i sposobu wykorzystania wyników	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzyskanie informacji nt. szkolnego zestawu programów nauczania w gimnazjum ▪ podjęcie decyzji o wyborach programów w przyszłym roku szkolnym
Określenie typu ewaluacji	ewaluacja sumująca (konkluzywna)
Określenie odbiorców ewaluacji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nauczyciele klas pierwszych, ▪ dyrektor szkoły
Czas, środki, zasoby	<ul style="list-style-type: none"> ▪ czas realizacji: 4 tygodnie ▪ koszt papieru, tonera ▪ wyniki potrzebne przed 15 czerwca ▪ projekt należy konsultować w zespołach przedmiotowych ▪ należy wykorzystać wyniki monitorowania
Określenie wykonawców ewaluacji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liderzy zespołów przedmiotowych w klasach trzecich ▪ wicedyrektor

2. Projekt ewaluacji sumującej szkolnego zestawu programów nauczania

Przedmiot ewaluacji	Szkolny zestaw programów nauczania
Pytania kluczowe	<ul style="list-style-type: none"> – Jakie były zalety i wady zrealizowanych w szkole programów nauczania? – W jakim zakresie programy wymagały modyfikacji? – W jakim zakresie programy nauczania zapewniały realizację celów określonych w wymaganiach ogólnych i treści opisanych w wymaganiach szczegółowych w poszczególnych przedmiotach? – W jaki sposób szkolny zestaw programów nauczania zapewniał kształcenie umiejętności kluczowych oraz realizację zadań szkoły? – W jaki sposób programy zapewniały kształcenie postaw wynikających z podstawy programowej oraz wspierały realizację programu wychowawczego? – W jakim zakresie monitorowanie podstawy programowej wpływało na proces realizacji programów nauczania?
Kryteria ewaluacji	<ul style="list-style-type: none"> – zgodność z podstawą programową – użyteczność w realizacji podstawy programowej

	<ul style="list-style-type: none"> – efektywność
Metody badawcze	<p>Analiza dokumentów szkolnych dotyczących:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pracy nauczyciela (plan pracy dydaktycznej, dzienniki lekcyjne) – wyników oceniania wewnątrzszkolnego – wyników monitorowania podstawy programowej – spostrzeżeń z obserwacji lekcji – wyników wewnątrzszkolnych badań osiągnięć uczniów – wyników klasyfikacji <p>Wywiad z nauczycielami określonych przedmiotów</p>
Harmonogram ewaluacji	<p>Początek marca – opracowanie koncepcji ewaluacji, narzędzi badawczych</p> <p>Kwiecień – maj – zebranie informacji od nauczycieli uczących w klasach trzecich, analiza dokumentów</p> <p>Początek czerwca – analiza danych, opracowanie raportu</p>
Raport i upowszechnianie wyników	<p>Raport w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentacji PowerPoint przedstawiony na radzie pedagogicznej – papierowej przekazany dyrektorowi

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

